

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA U ZAGREBU

1. Ideja stvaranja Fakulteta političkih nauka u Zagrebu rezultat je kako razvoja društvenih znanosti u našoj zemlji i brzog razvoja političkih znanosti u svijetu, tako i novih demokratskih socijalističkih odnosa u našem društvu. Demokratizacija i deprofesionalizacija političkog života otvorila je mogućnost znanstvenog tretiranja političkih pojava i postavila zahtjev za većom stručnošću političkih odluka. Politički odnosi i problemi predstavljaju važan i složen vid svih društvenih djelatnosti, a da bi se mogli rješavati bez adekvatnog stručnog znanja. Izgradnja sistema samoupravljanja i novih društveno-ekonomskih odnosa osobito je snažno naglasila potrebu znanstvenog istraživanja političkih pojava. Fakultet je osnovan da popuni tu prazninu. Osnovan je odlukom Sabora Narodne Republike Hrvatske od 23. II 1962, a otpočeo je s radom 1. IX 1962.

Fakultet ima zadatak da razvija političke znanosti i da uz to obrazuje kadrove za sve političke službe i djelatnosti za koje je neophodno stručno političko znanje, sposobne da istražuju političke odnose i da rade na razvitku političkih znanosti.

U tom kratkom razdoblju od osnivanja do danas Fakultet je prošao period od svog konstituiranja do faze kada su se prvi diplomirani politolozi počeli uključivati i zauzimati mjesto u društvu. Za to vrijeme u radu i učvršćivanju Fakulteta nastajali su mnogi problemi koji su s uspjehom rješavani, a i takvi za koje definitivna rješenja još nisu nađena.

Bitna postavka za uspješno rješavanje takvih zadataka Fakulteta bili su kadrovi. U početku znatan dio nastave počivao je na angažiranim honorarnim nastavnicima. Težilo se za tim da Fakultet postepeno stvori vlastite kadrove koji će se posvetiti nastavi i razvitku političkih znanosti. U tom su postignuti vrlo dobri rezultati. Fakultet je iz godine u godinu postepeno rješavao svoje kadrovske probleme i od osnutka do danas utrostručio broj stalnih nastavnika koji drže sve osnovne discipline nastavnog plana.

Asistentima je u najvećoj mjeri omogućeno znanstveno usavršavanje, u čemu oni pokazuju vidne rezultate, jer su četiri asistenta završila uspješno postdiplomski studij, trojica su prijavila doktorske disertacije, jedan se nalazi na specijalizaciji u inozemstvu, a ostali su pred završetkom postdiplomskog studija. Iz prve generacije asistenata (1962/63) dvojica su postali doktori nauka i danas su docenti.

U šest godina postojanja Fakultet je uspio osigurati kadrovsku bazu i afirmirati se u akademskim i znanstvenim krugovima.

ZGRADA FAKULTETA POLITICKIH NAUKA U ZAGREBU

2. U izgradnji profila Fakulteta pošlo se od toga da je politologija jedinstvena znanstvena disciplina, pa da studij političke znanosti treba, u skladu s tim, shvatiti kao jedinstven teorijski studij. Na toj osnovi je i koncipiran i usvojen nastavni plan Fakulteta. S vremenom su došli prigovori i primjedbe da nastavni plan nije najbolje riješen, jer da mu nedostaje uža povezanost s političkom praksom i da ne daje odgovarajuća znanja potrebna diplomiranim politolozima u vršenju službe u radnim organizacijama. Zbog toga je Nastavničko vijeće na više sjednica razmatralo pitanje nastavnog plana i zaključilo da se u njemu izvrše izmjene u skladu sa spomenutim primjedbama. Osnovna koncepcija novog nastavnog plana jest da student treba u prve tri godine studija dobiti fundamentalno teorijsko obrazovanje, na koje se u četvrtoj godini nadovezuju putem usmjeravanja praktična znanja. Predviđena su tri smjera: teorijski politološki smjer, unutarnji politički smjer i vanjsko-politički smjer. Uz te smjerove predviđa se i fakultativni studij žurnalistike. Takav nastavni plan omogućava fizionomiranje studija a time i diplomirani-

ranog politologa prema zahtjevima suvremene znanosti i naše prakse. Za razliku od dosadašnje, isključivo predmetne nastave, nova organizacija nastave temelji se na kombinaciji nastave po kolegijima i predmetne nastave.

Na Fakultetu djeluju znanstveno-nastavne jedinice organizirane u sekcije: 1. za političke nauke (rukovodilac doc. dr Ivan B a b i ć); 2. za filozofiju (izv. prof. dr Vanja S u t l i ć); 3. za sociološke nauke (red. prof. dr Ante F i a m e n g o); 4. za ekonomske nauke (doc. dr Zvonimir B a l e t i ć).

U sastavu Fakulteta osnovan je 5. Odjel za istraživanje političkih pojava koji s vremenom treba da se razvije u znanstveni institut. Zadatak je Odjela da vrši naučna, kompleksna i parcijalna ispitivanja političkih pojava radi razvijanja političke teorije i pomoći praksi u rješavanju aktualnih političkih problema. Odjel nije osnovan da konstatira određene odnose, nego da analizira pravac kretanja i da na osnovu naučne analize ukaže na najbolje putove za rješavanje političkih problema.

3. Na Fakultet se mogu upisati kandidati koji su završili fakultet, visoku ili višu školu društvenog smjera i kandidati koji su s odličnim ili vrlo dobrim uspjehom završili IV razred gimnazije (i položili maturu), odnosno učiteljsku školu, srednju ekonomsku ili srednju upravnu školu, kao i kandidati s neodgovarajućom ili nepotpunom srednjom školom koji s odličnim ili vrlo dobrim uspjehom polože prijemni ispit na Fakultetu.

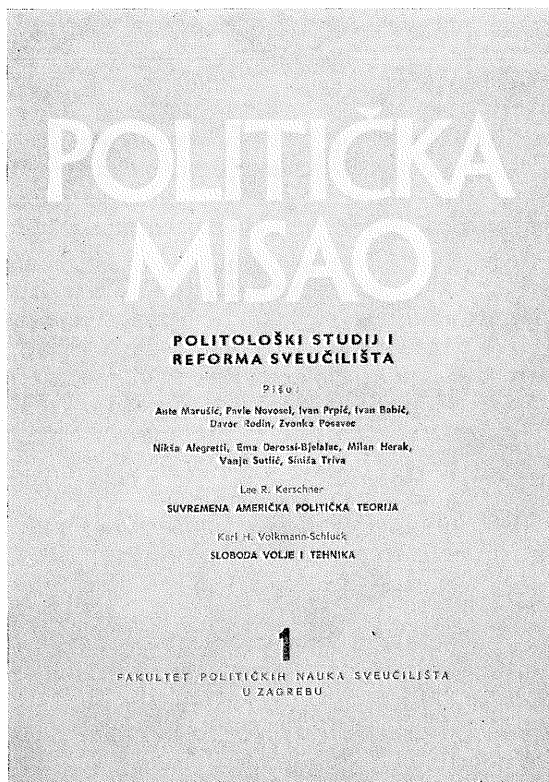
Kandidati koji su završili odgovarajuće srednje škole ili položili prijemni ispit s dobrim ili dovoljnim uspjehom polažu kvalifikacioni ispit.

U toku školske godine studenti su obavezni da posjećuju predavanja. Studenti I, II i III godine treba da polože četiri kolokvija kao uvjet za upis u ljetni semestar. Za testiranje ljetnog semestra moraju da izrade i da im se prihvate dva seminarska rada do 31. III u godini. Studenti mogu upisati II, III i IV godinu ako imaju položene ispite iz svih predmeta prethodne godine studija, odnosno s najviše dva nepoložena ispita iz prethodne godine. Ispiti se polažu usmeno ili pismeno i usmeno prema posebnoj odluci Nastavničkog vijeća za svaku školsku godinu.

Nakon položenih ispita iz svih predmeta nastavnog plana student treba da izradi i obrani diplomski rad, koji može pisati iz bilo kojeg studijskog predmeta.

Izvanredni studenti nemaju obaveze posjećivanja predavanja; upisuju i testiraju cijelu godinu, polažu dva kolokvija i jedan seminarski rad. U svemu ostalom imaju iste obaveze kao i redovni studenti.

Odlukom Sabora SR Hrvatske od 7. V 1966. zakonom je priznat stručni naziv diplomiranog politologa. Prva generacija studenata Fakulteta, poslije četverogodišnjeg studija, dala je 1966. godine 29 diplomiranih politologa, 1967. diplomiralo ih je 43 a 1968. 45. Najveći broj diplomiranih politologa zaposlen je na adekvatnim poslovima u radnim organizacijama (štampa, radio, turizam, kadrovska služba, srednjoškolska nastava i sl.).

CASOPIS FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA U ZAGREBU

4. Na temelju suglasnosti Savjeta Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet je 15. III 1968. otvorio nastavu trećeg stupnja, magistarski smjer, grupa: »Samoupravljanje i društveno-politički sistem SFRJ«. Nastava traje četiri semestra. Upisano je 20 polaznika. Nastavni plan sadrži četiri osnovna kolegija: Politološki aspekti samoupravljanja; Sociološki aspekti samoupravljanja; Politička ekonomija socijalizma s posebnim osvrtom na ekonomski aspekt samoupravljanja; Proces istraživanja.

Cilj tog magistarskog smjera jest: 1. da analizira fenomen samoupravljanja iz teorijskog aspekta, te da doprinese razvijanju politološkog i sociološkog aspekta samoupravljanja, i 2. da analizira značaj samoupravljanja za praktičnu politiku.

Zadatak studija je da pruži mogućnost detaljnijeg razmatranja načela i problema društvenog samoupravljanja u raznim područjima našega društvenog života, kao i u svijetu.

5. Do kraja šk. god. 1967/68. na Fakultetu je uspješno obranilo svoje doktorske disertacije i promovirano je za doktore nauka devet kandidata.

6. Godine 1963. donesena je odluka da se pokrene časopis za političke znanosti kao organ Fakulteta. Od tada Fakultet izdaje časopis *Politička misao*. Časopis je specijaliziran za sistematsko proučavanje politoloških znanosti i teoretsko znanstveno orijentiran u pristupu i obradi određenih problema političke teorije i prakse. Mada je dosta teško proširivao krug svojih suradnika, zbog čega je uglavnom morao računati na vlastite snage, ipak je ostvario suradnju brojnih autora iz svih sveučilišnih centara Jugoslavije i naučnih i javnih radnika iz inozemstva. Kao jedini jugoslavenski časopis za političke znanosti, *Politička misao* igra važnu ulogu u okupljanju znanstvenih radnika s tog područja iz čitave Jugoslavije.

7. Nastavnici Fakulteta učestvovali su svake godine na brojnim naučnim savjetovanjima u zemlji i u inozemstvu. U organizaciji Fakulteta održano je više znanstvenih skupova. Važno je bilo naučno Savjetovanje održano 19–21. siječnja 1967. s temom »Savez komunista Jugoslavije u uvjetima društvenog samoupravljanja«. Tom skupu je prisustvovao velik broj sveučilišnih nastavnika i znanstvenih radnika iz cijele Jugoslavije. Pročitano je ili izloženo 36 referata koji su bili podijeljeni u tri grupe: 1) Opći aspekti samoupravljanja i Savez komunista, 2) Savez komunista Jugoslavije u sistemu socijalističke demokracije, 3) Problem organizacije SKJ.

Specifičnost toga savjetovanja, za razliku od mnogih sličnih, jest u vidljivom naporu da se problemi tretiraju sa znanstvenog politološkog i sociološkog stajališta. Neki od referata ocijenjeni su kao ozbiljniji domet u teorijskom pristupu pojedinim pitanjima, naročito o relaciji društveno-političkih organizacija i sistema socijalističke demokracije, a neki su od njih metodološki uspješno provedena empirijska istraživanja, naročito o raspodjeli društvene moći, o kadrovskoj selekciji i odnosu odgovornosti i javnosti rada unutar pojedinih samoupravnih sistema.

Savjetovanje se može ocijeniti kao realan uspjeh u nastojanju Fakulteta političkih nauka da poveže nastavni s naučno-istraživačkim radom kao i to da u svom programu rada sistematski obuhvati i razmatranje aktuelnih problema našega društvenog razvitka i prakse političkog života u zemlji. Pri tom je značajno da je u većini referata i intervencija u diskusiji dominirao kritički duh i samostalan pristup pojavama i problemima.

Na »Političkoj tribini« nastupaju svake školske godine javni politički i znanstveni radnici s predavanjima iz područja aktualnih unutrašnjih i međunarodno-političkih odnosa. Na taj način »Politička tribina« informira nastavnike, suradnike i studente Fakulteta o raznovrsnim problemima iz političkog, kulturnog i naučnog života u našoj zemlji i u inozemstvu.